

Fővárosi Ítéltábla

2.Kf.27.343/2006/7.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt. (Budapest) felperesnek a Gazdasági Versenyhivatal (Budapest Vj-6/2004.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2006. évi február hó 15. napján kelt 7.K.32.439/2004/22. számú ítélete ellen az alperes által 23. sorszám alatt előterjesztett, valamint a felperes által a másodfokú eljárás során 3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán az alulírott helyen 2007. évi január hó 24. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a felperes keresetét teljes egészében elutasítja, egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (azaz ötvenezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 15.000 (azaz tizenötezer) forint kereseti és 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az irányadó tényállás szerint a felperes a "VitaMax Duo" elnevezésű díjcsomagot 2003. októberében vezette be, amelyet széleskörű reklámkampány keretében népszerűsített. A díjcsomag 58 Ft-os hívásdíja nem percalapú volt, hanem számlázási egységekre volt értendő

oly módon, hogy az első számlázási egység két perc, majd ezt követően a hívások három perces egységekben kerültek számlázásra. A felperes helyes matematikai leosztás alapján, azonban a hosszabb számlázási egységeket nem kiemelve, az első két percben 29 Ft-os percdíjjal és a harmadik perctől 19,4 Ft-os percdíjjal népszerűsítette termékét.

A számlázási egységekre figyelemmel a díj helyesen 58 Ft/2 perc, ezt követően minden megkezdett három perc esetén 58 Ft/3 perc volt - ami azt jelentette, hogy az első két perc esetén fél, vagy egy perc beszéd esetén is 58 Ft/2 perc díjat számláztak, míg a három perces egységek esetén az egy, vagy két perces hívás esetében is 58 Ft/3 perc került számlázásra. Ez a tájékoztatás a televíziós reklámokból részben kimaradt, az internetes tájékoztatás során csak további kutatással volt fellelhető, míg az óriásplakátokon nem észlelhető, nem elolvasható apróbetűs közlésként szerepelt.

A felperes elleni bejelentés alapján megindult versenyfelügyeleti eljárás arra irányult, hogy a felperes "VitaMax Duo" díjcsomagjának reklámozásával összefüggésben megsértette-e a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) III. fejezetének rendelkezéseit. A vizsgáló szükségesnek tartotta annak felderítését, hogy mennyiben várható el a fogyasztótól a mobilszolgáltatások tekintetében általában és konkrétan a "VitaMax Duo" esetében az, hogy a reklámok és a felhívások által nyújtott információk mellett tovább tájékozódjon a hívásdíjakat illetően. Egyéb lehetőségek hiányában a vizsgálat egy, a konkrét eljáráshoz kapcsolódó piackutatás révén kívánta megismerni a jellemző fogyasztói szokásokat. A gazdasági versenyhivatal megbízása alapján a TÁRKI Rt. többlépcsős, rétegzett mintavétellel a 18 év feletti 1000 fős mintáján piackutatást végzett: "A Vodafone "Vitamax Duo" kampányának lakossági megítélése és a mobil telefon használat jellemzői" témakörben. A vizsgálati jelentésben ezen piackutatás tekintetében a vizsgáló rögzítette, hogy az 1000 fős minta egy kisebb részcsoportjainak válaszaiból levont tanulságok statisztikailag nem tekinthetők mérvadónak, azonban jelzés-értékkel bírnak, ezt figyelembe véve kiemelte azokat a következtetéseket, amelyek a fogyasztói viselkedés megítéléséhez támpontot adhatnak.

A versenyfelügyeleti eljárásban a felperes érdemi védekezésében előadta, hogy a reklámkampány célja a fogyasztók reális tájékoztatása volt, amely során egyetlen lényeges tényezőt sem szándékozott elhallgatni és minden részletes információ elérhetőségének

megjelölése feltüntetésre került. A mobilszolgáltatók közötti kiélezett versenyben a többi szolgáltatóhoz hasonlóan csak a számlázási egységek variálásával tud bizonyos fogyasztói rétegekre fókuszálni. Az érintett díjcsomag kifejezetten a hosszabb telefonhívásokat lebonyolító fogyasztói csoportokat célozta meg, amely cél a reklámokban is tükröződött, így pl. "minél többet beszélsz, annál jobban jársz". Ezzel összefüggésben felhívta a figyelmet arra, hogy a tarifacsomaggal kapcsolatosan elhangzottak megvalósultak az egy percnél hosszabb hívásoknál és számításai szerint az ezen díjcsomaggal rendelkezők átlagosan 15%-os megtakarítást értek el a hívások során más díjcsomaggal rendelkező fogyasztókhöz képest. Hangsúlyozta, hogy a piackutatás tekintetében a mintában szereplő "VitaMax Duo" előfizetők igen alacsony száma miatt ezen eredmények nem értékelhetőek, ezen túlmenően további kifogásokat is megfogalmazott a felmérés módszerével összefüggésben. Mindezen tényezők figyelembevétele mellett a versenyfelügyeleti eljárásnak a jogsértés hiányába történő megszüntetését kérte.

A vizsgálat eredményeként az alperes a 2004. június 04. napján kelt Vj-6/2004/19. számú határozatában megállapította, hogy a felperes a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására alkalmas magatartást tanúsított, amikor a "VitaMax Duo" díjcsomagot népszerűsítő óriásplakátokon, televíziós és Internetes reklámokban a fogyasztókat arról tájékoztatta, hogy a díjcsomag esetén percalapú díjelszámolási egység kerül alkalmazásra. A versenytanács a jogsértő magatartást megtiltotta és egyben kötelezte a felperest 15.000.000 Ft bírság megfizetésére. Határozatában részletezve elemezte az egyes médiumokban közzétett reklámállításokat, azok megjelenési formáit és ezzel összefüggésben tett megállapításait. A döntés III. részében rögzítette a piackutatásnak az ügy elbírálása szempontjából releváns megállapításait és a határozat 32.3.1. pont részében az ezzel kapcsolatos álláspontját. Kiemelte, hogy figyelembe vette a felperesnek az eljárás során tett észrevételeit, továbbá nem értékelte az érintett díjcsomaggal rendelkezőkre vonatkozó adatokat, mivel alacsonyan voltak reprezentálva a vizsgálatban. Ezt meghaladóan megjegyezte, miszerint a piackutatás alkalmas volt arra, hogy általános képet adjon a mobiltelefon piac fogyasztóinak magatartásáról, illetőleg a fogyasztói döntések e területen történő meghozatalának, és folyamatának egyes szegmenseiről, illetőleg az eljárásban vizsgált reklámkampánynak a fogyasztói tudatban való megjelenéséről. A bírság kiszabása körében mérlegelte a versenyhez fűződő érdek veszélyeztetésének mértékét, a felperes piaci helyzetét és részesedését, a jogsértés több hetet felölelő időtartamát, a reklámkampány intenzitását, azon tény, hogy a fogyasztók széles

körét érintette a reklámozás, illetőleg értékelte annak költségeit, továbbá azt, hogy a reklámhatás a mobilszolgáltató imázsára is kiterjedt.

A felperes keresetében annak megállapításával, hogy jogsértést nem követett el, az alperesi határozat hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint a reklámozás során megvalósított, percdíjra vetített összehasonlítási módszer szokásos, a különböző díjcsomagok közötti eligazodást szolgálja, és egy általánosan alkalmazott, a piacon jól ismert "akár X forinttól" típusú közlés megfogalmazásán keresztül, amelyet a reklámokban kommunikált, további - az átlagnál hosszabban beszélő előfizetők részére történő ajánlás - üzenettel nem volt alkalmas arra, hogy a fogyasztókat megtéveszse. Hangsúlyozta, hogy a versenyeljárás során készített piackutatás értékelhetetlen, az nem szolgálhat az alperesi határozat alapjául. Részletezve kifejtette álláspontját az egyes médiumokkal kapcsolatban tett határozati megállapításokkal összefüggésben. Megismételte a piackutatással kapcsolatos kifogásait, és egyben indítványozta szakértő bevonását a piackutatás módszerének értékelésére vonatkozóan.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartása mellett a felperesi kereset elutasítását kérte. Ellenezve szakértő kirendelését, mivel álláspontja szerint szakvélemény beszerzése a döntés alapjául szolgáló tényleges megállapítások megítélését nem segítheti elő.

Az elsőfokú bíróság a felperes bizonyítási indítványának helyt adva szakértői bizonyítást rendelt el arra irányulóan, hogy a TÁRKI Rt. által 2004. februárjában készített reklámhatást vizsgáló piackutatás megfelelt-e a szakmai módszertani szabályoknak, alkalmas volt-e a határozati megállapítások alátámasztására. A szakvéleményben rögzítésre került, hogy a meghatározott körben lefolytatandó véleménykutatásra adott megbízás, annak végrehajtására meghatározott időszak, a kutatás kérdőívének megfogalmazása, és a kutatási jelentés értékelése terén tétélesen megfogalmazott hiányosságok következtében egyértelmű következtetések nem vonhatók le a piackutatásból. Így annak eredményei alapján nem igazolható; hogy a felperes 2003. október és december közötti kampánya megtévesztette a fogyasztókat.

Az elsőfokú bíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes határozatát akként változtatta meg, hogy a kiszabott bírságot 10.000.000 Ft-ra mérsékelte a versenyhatóság döntésének egyéb

rendelkezéseit nem érintve. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította, a 326.800 Ft elsőfokú perköltség megfizetésére az alperest kötelezte. Indokolása szerint a beszerzett szakértői vélemény, valamint a felperes részéről benyújtott tényadatokat értékelve arra a következtetésre jutott, hogy a fogyasztók megtévesztése a felperes részéről az óriásplakátokon, a televíziós, valamint az internetes tájékoztatás során ténylegesen is megvalósult, azonban ennek mértéke a piackutatási adatok hiányában egyértelműen nem volt megállapítható. Az elsőfokú bíróság a jogsértések vonatkozásában kifejtett versenyhatósági okfejtést, valamint a Tpv. 9. §-ának alkalmazásával az "akár" kifejezés értelmezésével kapcsolatos álláspontot elfogadta. Az internetes tájékoztatást csekélyebb súlyú jogsértésnek minősítette, valamint a perbeli szakértői vélemény alapján a versenyhatóság piackutatási adatainak a tényleges hatás tekintetében való figyelembevételét nem tartotta indokoltnak. Mindezen körülményeket a bíróság kiszabása körében együttesen értékelte, amelynek eredményeként 5.000.000 Ft-tal mérsékelte a Tpv. 78. §-ának (2) bekezdésére hivatkozással a felperes terhére kiszabott bírságot. A perköltség meghatározása körében úgy ítélte meg - a kereset ténybeli érvelését lényegében elfogadó ítéleti rendelkezésekre figyelemmel -, hogy a felperes túlnyomó részt pernyertesnek tekinthető, ezért a szakértői díj, valamint az ügyvédi munkadíj megfizetésére az alperes köteles.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Másodlagos kérelme a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezés megváltoztatására irányult azzal, hogy a 326.800 Ft megfizetésére a Fővárosi Ítéltábla a felperest kötelezze. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a felperes kereseti kérelmén, mivel a bíróság összege tekintetében semmilyen nyilatkozatot nem terjesztett elő, azt lényegében nem vitatta. Az alperes álláspont] a szerint az elsőfokú bíróság indokolatlanul mérsékelte a reklámköltségek összegéhez képest csekély, míg a felperes nettó árbevételéhez viszonyítva pedig elenyésző mértékű bírság összeget, holott nem merült fel semmilyen olyan ok, körülmény, amely a szankció ilyen mértékű csökkentését indokoltá tette volna. Hangsúlyozta, hogy a versenyhatósági eljárás során készített piackutatás nem szolgált döntésének az alapjául, amit a határozatában is rögzített, ezért nem volt indokolt a szakértői vélemény beszerzése, illetőleg erre alapítva a bírság mérséklése. Az alperes másodlagos kérelmével összefüggésben előadta, hogy a perköltség kapcsán hozott döntés nem felel meg a Fővárosi Bíróság saját határozatának, hiszen a perköltség viselési kötelezettség nem a túlnyomórészt pernyertes alperest, hanem a felperest terhelheti, ha a felperes a jogalap tekintetében pervesztes lett, s csak a bírság csökkentésére került sor. Az elsőfokú bíróság

indokolatlanul jutott arra a következtetésre, hogy a felperes túlnyomórészt pernyertes lett, mivel legfeljebb azt állapíthatta volna meg, hogy a felperes keresete kisebb részben volt alapos. Ezt támasztja alá azon körülmény, hogy a felperes jogsértés hiányára alapozott kereseti kérelme elutasításra került, illetve a bírság összege 1/3-ad résszel került csökkentésre, amely eredményeként nem a hatóság tekinthető túlnyomórészt pervesztesnek, hanem a felperes.

A felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben az elsőfokú ítéletnek a bírság mérséklésére vonatkozó rendelkezésének helybenhagyását kérte azzal, hogy a Fővárosi Ítéltábla az alperes határozatát teljeskörűen helyezze hatályon kívül. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmén, ugyanis annál kevesebbet ítélt meg, mivel csak a bírság összegének mérsékléséről rendelkezett. Fenntartotta és megismételte az elsőfokú eljárás során kifejtett álláspontját, amely szerint nem követett el jogsértést, és magatartása nem volt alkalmas a fogyasztók megtévesztésére. Ezt meghaladóan kérelmét kiterjesztette az alperes által visszafizetendő teljes összeg kamataira.

Az alperes fellebbezése alapos, a felperes csatlakozó fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a perbeli szakértői vélemény alapján a versenyhatóság részéről beszerzett piackutatási adatok figyelembevételét nem tartotta indokoltnak (a tényleges hatás tekintetében), valamint az internetes tájékoztatást csekély súlyú jogsértésnek minősítette, amelyek együttes értékelése alapján mérsékelte az alperes által kiszabott bírságot 10 millió forintra, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezés és csatlakozó fellebbezés keretei között eljárva megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatokból okszerű következtetésre jutott a Tpv. 8. §-ának (2) bekezdés a) pontjába ütköző jogsértés megállapítása tekintetében, azonban nem értett egyet a bírság csökkentésével kapcsolatos elsőfokú ítéleti okfejtéssel.

A piaci szereplők a Tpv. rendelkezéseinek megtartása mellett szabadon határozzák meg, hogy reklámtevékenységük során milyen megközelítéssel kívánják a fogyasztók érdeklődését felkelteni. A reklám célja a tényleges figyelemfelhívás valamely termék vagy szolgáltatás

előnyeinek hangsúlyozásával. A kártyás tarifacsomagok kiválasztásakor lényeges és meghatározó jelentőségű a hívásdíj mértéke, a szolgáltató ezt hangsúlyozta reklámjaiban és ezt népszerűsítette szlogenjeiben is. A felperes által a különböző médiumokban közzétett reklámok központi eleme a "VitaMax Duo" díjsomag esetén az volt, hogy a hosszabb telefonhívások mellett kedvezőbben alakul a percdíj és ez jelentős megtakarítást eredményez. A reklámokban meghatározott számszaki adatok percdíj megjelölés mellett hangzottak el annak ellenére, hogy az 58 Ft-os összeg hívásegységekre vonatkoztatva került számlázásra. Mindezek következtében a reklámállítók nem tükrözték, hogy a szolgáltatás hívásdíjai számlázási egységre értendők: Így az átlagos fogyasztóban a reklámok azt a képzetet kelthették a más szolgáltatók díjsomagaival való összehasonlítása során, hogy a "VitaMax Duo" sokkal olcsóbb telefonálási lehetőséget biztosít. Mindezek alapján az alperes és az elsőfokú bíróság is helytállóan állapította meg, hogy a díjsomag népszerűsítését szolgáló reklámkampány során a felperes által közzétett információk összessége alkalmas volt a fogyasztók megtévesztésére.

A Tpv. III. fejezete rendelkezik a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmáról, amelyek együttesen jelentik a fogyasztók megtévesztését, valamint a választási szabadság indokolatlan korlátozását eredményező üzleti módszerek alkalmazását. A versenyhatóság a Tpv.-nek megfelelően köteles eljárni a fogyasztók védelme érdekében és a vizsgált magatartás megítélése szempontjából fontosnak tartott szempontok feltárása érdekében bizonyítást folytat le. A perbeli ügyben a vizsgáló szükségesnek tartotta jelentése elkészítéséhez az érintett piacon megnyilvánuló fogyasztói szokások feltárását, az alperes pedig határozatában az eljárás részeként ismertette a piackutatás megállapításait, pontosan megjelölve, hogy mely tényezőket nem vett figyelembe illetőleg, hogy milyen releváns szempontokat tartott értékelhetőnek. Az alperes döntését a Tpv. rendelkezéseinek alkalmazása mellett hozta meg és azt nem a piackutatás adataira alapította. Mindebből következően nem fogadható el az elsőfokú bíróság azirányú értékelése, miszerint a piackutatási adatok nem voltak figyelembe vehetők a megtévesztés tényleges határfoka tekintetében, amely körülményt a bíróság csökkentését megalapozóként értékelt a jogsértések megállapítása ellenére. A másodfokú bíróság kiemeli, hogy az elsőfokú bíróság tévedett amikor a TÁRKI által végzett vizsgálat módszerét értékelő szakvéleményt alapul véve döntött a jogkövetkezmény megváltoztatásáról, holott a szankció mérséklését ez nem indokolta.

Alapítanul hivatkozott a felperes az elsőfokú eljárás során és csatlakozó fellebbezésében arra, hogy a fogyasztókat nem tévesztette meg, a pontos tájékoztatás forrását reklámjaiban észlelhető módon megjelölte, közölte, a körültekintő fogyasztó szerződéskötés előtt a pontos díjat, feltételeket megismerhette. Az alperes ugyanis azt róta a felperes terhére - és ezt az elsőfokú bíróság is megállapította -, hogy reklámjaiban akár 29 Ft/perc, akár 19,4 Ft/perc díjat "ígért", holott ilyen díj nem volt a két- és további háromperces számlázási egységekre figyelemmel. Ahol az apróbetűs közlés is olvasható, azaz megismerhető volt (a nyomtatott sajtóban és bolti poszttereken közzétett reklámokban), ott az alperes jogsértést nem állapított meg. A közzététel módja folytán nem elérhető apróbetűs tájékoztatás (óriáspalátokon, vagy a televíziós reklámokban), valamint a kutatás alapján elérhető valós adatok (internet) tekintetében azonban a jogsértés kétségtelen, mert a közvetített üzenet szerinti díj megvalósulása reálisan nem volt várható, az csak kivételesen fordulhatott elő.

Az alperes a jogsértő magatartásra irányuló megállapításait figyelembe véve jogszerűen határozott a mérlegelési jogkörben a jogsértés súlyához igazodóan a Tpv. 78. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltak szerinti bírság meghatározás során. A felperes által felhozott érvek nem alapozzák meg a felülvizsgált határozatban kiszabott bírság mértékének csökkentését tekintettel arra is, hogy nem volt indokolt szakértő bevonása a piackutatási módszertan szakmai helyességére vonatkozóan, mivel a versenyhatóság döntését a jogsértések megállapítása körében nem arra alapította, hanem a Tpv. rendelkezéseinek megsértésére.

Az alperes perköltségre vonatkozó fellebbezési kérelmére utalással rámutat a Fővárosi Ítélet tábla, miszerint a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján perköltség mindaz a költség, ami a felek célszerű és jóhiszemű pervitelével kapcsolatban akár a bíróság előtt, akár a bíróságon kívül merült fel. A Pp. 78. §-ának (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pereszes felet kell kötelezni; ez alól annyiban van helye kivételnek, amennyiben a 80-83. §-ok eltérően rendelkeznek, vagy a törvény egyéb kifejezett előírása a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére rója. A Pp. 81. §-ának (1) bekezdése értelmében részleges pernyertesség esetében a bíróság a perköltség felől a pernyertesség arányának, valamint az egyes, felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével határoz. Ha a pernyertesség és a pereszesesség aránya, valamint az

előlegezett költségek összege között nincs számottevő különbség, a bíróság akként rendelkezik, hogy mindegyik fél maga viseli saját költségét. Az elsőfokú bíróság ítéletében a nagyobb részben pernyertes alperest kötelezte a felperesi perköltség megfizetésére, amely ellentmond a fentebb idézett jogszabályi előírásokban foglaltaknak.

A Fővárosi Ítéltábla a másodfokú eljárás során megállapította, hogy a bírság alkalmazása, illetőleg annak mértékének meghatározása körében a felperes nem bizonyította az alperes jogszabálysértését, míg a perben beszerzett szakértői vélemény a felperesi jogsértés hiányának megállapítására nem volt alkalmas; ebből következően tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a versenyhatóság döntését a felperesi jogsértés megállapítása ellenére megváltoztatta és mérsékelte a bírság összegét.

Mindezek folytán a másodfokú bíróság az alperes fellebbezésének helyt adva a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének a szankció körében a bírság csökkentésére vonatkozó rendelkezését megváltoztatta és a keresetet e körben is elutasította, egyebekben helybenhagyta.

A perveztes felperes a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes együttes első- és másodfokú perköltségét, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. §-ának (2) bekezdése értelmében viselni a feljegyzett kereseti és fellebbezési illetéket.

Budapest, 2007. évi január hó 24. napján